

Julblommor i Hong Kong. (Bild: Göran Larsson ©.)

Stockholm den 21 december 2019

Kära vänner!

Vi har nu ett par höstmörka månader bakom oss, men vintermörkret skingras av adventsljusstakar och ljusslingor och av den där högtidsstämningen som kännetecknar december månad. Då är det också dags för årets sista nyhetsbrev till er.

Att göra bokslut hör varje årsskifte till. Det är en ekonomisk nödvändighet och innebär även en hälsosam utvärdering av den verksamhet som bedrivits, och det är även viktigt att blicka framåt och planera för kommande år.

I år var det tjugo år sedan Jubileumsfonden bildades. Många har på olika sätt uppmärksammat såväl fondens som mitt eget jubileumsår, och det fyller mig med stor tacksamhet. En höjdpunkt under året var tveklöst vår "jubileumssommarkurs" i augusti, som jag berättade om i mitt förra rundbrev. Det är därför med särskild glädje som jag nu kan meddela att vi även i augusti nästa år kommer att hålla en ny sommarkurs.

Som tema för våra sommarkurser väljer vi ämnen som berör relationen mellan det Gemensamma Testamentet (GT) och det Nya (NT). Ibland ligger tonvikten på NT, vilket var fallet i år, när vi vandrade genom Johannesevangeliet. Men oavsett var tyngdpunkten ligger, är avsikten att upptäcka den djupa samhörigheten mellan Bibelns olika delar och bygga broar av kunskap, förståelse och respekt mellan judisk och kristen tro och tradition.

Nästa kurs kommer att behandla tre syskon, som utan tvekan befinner sig i främsta ledet bland Bibelns gestalter: Mose, Mirjam och Aron. Denna syskonskara står i centrum i Bibelns berättelser om uttåget ur Egypten. I profeten Mikas bok 6:4 beskriver Gud händelserna med dessa ord: "Jag förde dig ut ur Egypten och befriade dig ur slavlägret. Jag sände Mose, Aron och Mirjam för att leda dig."

Vår sommarkurs kommer alltså att ägnas åt alla dessa tre viktiga personer - den betydelse de har i bibeltexterna och även i de judiska och kristna tolkningstraditionerna. Vad kan vi lära av Mose och Aron, och kanske inte minst av den ofta bortglömda Mirjam, och om deras vandring med Gud? Hur kan de leda även oss i vår egen samtid? Liksom tidigare äger kursen rum på Helsingborgs folkhögskola i södra Västergötland, närmare bestämt den 10-13 augusti 2020. Vi ska meddela närmare detaljer i kommande brev.

Vi lever i en värld, där allt fler känner vånda inför framtiden och de exempel på ondskans framfart som ständigt konfronterar oss. Många kan säkert ifrågasätta om det hör hemma i ett julbrev att påminna om det mörker som omger oss i en plågad värld. Men sanningen är ju att de

Chanukkaljus på Sionstorget i Jerusalem. (Bild: Göran Larsson ©)

strålande juleljusen och julstjärnorna tänds mot en mörk bakgrund. Under julens gudstjänster läses mer än en gång profetorden ur Jesaja 9: "Det folk som vandrar i mörkret ser ett stort ljus, över dem som bor i mörkrets land strålar ljuset fram." Julevangeliet är ingen idyll. Det är djupt realistiskt, och det är just därför att världen var och förblir så mörk som det lyser så klart.

Samma sak gäller den judiska högtid som i år sammanfaller med den kristna julen – chanukka eller "tempelinvigningsfesten". Bakgrunden till denna ljusfest, som börjar söndag kväll den 22 december och varar i åtta dagar, är även den mörk. När mackabéerna segrade efter Syriens försök att utplåna judisk tro och judiskt liv, handlade segern om inget mindre än det judiska folkets vara eller icke vara. Eftersom judendomens överlevnad utgör grunden för den kristna tron, är de kristnas historia och framtid för evigt sammanflätade med judarnas. Vi skulle alltså kunna säga att den seger som firas under chanukka skapar förutsättningen även för den kristna julen.

Därmed är vi framme vid en ljuspunkt som jag gärna vill dela med alla er som på olika sätt finns med i Jubileumsfondens arbete för judisk-kristna relationer. För endast någon månad sedan publicerades ett dokument som förtjänar uppmärksamhet, studium och samtal. Det bär titeln God's Unfailing Word: Theological and Practical Perspectives on Christian-Jewish Relations, alltså "Guds osvikliga Ord: Teologiska och praktiska perspektiv på judisk-kristna relationer", och utgör en officiell deklaration av den Anglikanska kyrkan i fråga om förhållandet till det judiska folket i historia och nutid.

Men det är inte fråga om en deklaration på några sidor som i syfte att uppnå någon sorts konsensus vattnats ur till formuleringar som de flesta ska kunna hålla med om. Den typen av dokument kan visst ha ett värde men måste följas upp och fördjupas om de ska leda till något konstruktivt. Den här imponerande boken kan ses som en sådan uppföljning och fördjupning av tidigare deklarationer, för här har kyrkan skapat en bok på 140 sidor som går på djupet och inte undviker svåra och kontroversiella frågor. De kan handla om kyrkans ansvar för det hat och de förföljelser som drabbat judar i kristna länder i allmänhet och då inte minst i England. Här får vi till exempel veta att den vidriga anklagelsen mot judarna att slakta kristna barn och använda blodet i det osyrade brödet under påsken, som blev så vanlig i Europa på medeltiden och som fortfarande används i antisemitisk propaganda, har sitt ursprung i England. Utan omsvep deklarerar att kristen undervisning har utgjort en fruktbar jordmån för dödlig antisemitism i modern tid" och "bidragit till att bland kristna främja ett passivt samtycke till - om inte rentav ett positivt stöd för - handlingar som ledde till Förintelsen." Detta är endast ett par axplock som får belysa den nödvändiga självrannsakan och självkännedom som är förutsättningen för ett nytt kapitel i relationen mellan judar och kristna.

Som underrubriken antyder vill boken inte bara förmedla kunskap utan också mana till aktiv tillämpning av dessa kunskaper. De teologiska insikterna måste få praktiska konsekvenser och märkas på en rad områden. Relationen judar-kristna utgör inget särintresse för några få specialister. Kristallklart uttrycks denna viktiga insikt redan i bokens förord (Preface): "Ogrundade antaganden om judar och judendom i historia och nutid färgar kristnas förkunnelse, undervisning, evangelisation, katekes, gudstjänst, fromhet och konst, oberoende av om de är medvetna om några judar, nära eller fjärran. Att bearbeta och utvärdera dessa antaganden teologiskt är därför en utmaning som angår hela kyrkan." (Samtliga översättningar ovan är mina) Boken ger sedan många konkreta exempel på hur kyrkan teologiskt och praktiskt bör möta dessa utmaningar idag.

Sist men inte minst uttrycker själva boktiteln en djup insikt: Kristnas syn på judar och judendom berör något av det djupaste i den kristna tron – Guds trohet mot sitt eget Ord, alldeles oavsett om det gäller det Gemensamma eller det Nya testamentet. Guds förbund och löften är lika pålitliga oavsett till vilka de getts. Det är faktiskt just i relationen till sitt eget judiska folk som inte

delar hans egen tro på Kristus, som Paulus ger påminnelsen: "Gud tar inte tillbaka sina gåvor och sin kallelse" (Romarbrevet 11:29).

Bokens officiella prägel understryks av dess förord, skrivet av den anglikanska kyrkogemenskapens överhuvud, ärkebiskopen av Canterbury, Justin Welby, vilket vittnar om ett djupt personligt engagemang. Att den anglikanska kyrkogemenskapen är världsvid, omfattande över 70 miljoner medlemmar i samtliga världsdelar, gör att betydelsen av denna deklaration är svår att överskatta.

Jag har en önskan till. Flera av er som läser detta har följt den debatt jag hade i Kyrkans tidning med kyrkostyrelsens främsta företrädare tidigare i år. Där efterlyste jag konkretion av deras högtidliga försäkringar om att de judisk-kristna relationerna hade högsta prioritet i Svenska kyrkans verksamhet både i Jerusalem och här hemma. "Upp till bevis!" var mitt svar.

Möjligheterna är många att omsätta ord i handling. Jag tycker att den oss närliggande anglikanska kyrkan nu har öppnat en sådan möjlighet för oss genom det dokument som jag här i korthet presenterat. Efter viss revidering och anpassning efter svenska förhållanden borde det kunna bli den nödvändiga uppföljning av samtalsdokumentet Guds vägar som många har efterlyst. Guds vägar blev inget samtalsdokument utan har fört en tynande tillvaro under de arton år som förflutit sedan det antogs av kyrkomötet, och idag är det väl så gott som helt bortglömt. Det har helt enkelt bortprioriterats för annat.

De som önskar ett lästips inför helgerna framför oss och skulle vilja läsa detta imponerande dokument, har tillgång till det via den här länken:

<https://www.churchofengland.org/sites/default/files/2019-11/godsunfailingwordweb.pdf>

Till sist några korta notiser. Många undrar hur det kommer att gå med min fortsatta undervisning i Hong Kong. Jag kan meddela att oroligheterna i år inte har hindrat verksamheten på vårt seminarium, och att situationen ljusnat betydligt efter lokalvalen för en månad sedan, då prodemokratirörelsen vann en jordskredsseger. Låt oss hoppas på att lugnet ska återvända. Min nästa kurs är planerad till februari.

Som tidigare meddelats, ordnar Sonia Schlossman och jag ännu en kunskapsresa till Sicilien, närmare bestämt den 2-9 maj nästa år. Eftersom rum ska bokas senast den 10 januari, behöver man anmäla sig innan dess. För anmälan, program, priser och tips om allt praktiskt går det bra att kontakta Ulla Terling, Månadsvägen 44, 177 42 Järfälla, ulla.terling@gmail.com, tel. 070 4978978.

De här nyhetsbrevet väcker ofta frågor och kommentarer. De är välkomna, men svara inte på själva nyhetsbrevet utan skriv till mig direkt på min e-postadress goran.larsson@judiskkristnarelationer.se, annars är det risk för att era mejl blir liggande i en postlåda som inte kontrolleras.

Först och sist vill Jubileumsfondens styrelse och jag tacka er för ljuset ni spridit genom er vänskap och ert stöd till vår verksamhet under ännu ett verksamhetsår. Det kan aldrig sägas för ofta: utan er kunde fonden inte fortsätta sitt arbete!

Vi önskar er en God jul, Glad chanukka och ett riktigt Gott nytt år!

Med varm hälsning

Er tillgivne

Göran Larssons jubileumsfond för judisk-kristna relationer

Adress i Sverige: Sommarvägen 1, 177 61 Järfälla; tel. 0730949504

E-postadress: goran.larsson@judiskkristnarelationer.se

Hemsida: www.judiskkristnarelationer.se

PlusGiro: 195 85 45-4; Bankgiro: 5374-4249

Swish: 1230 872 424